

«فرهیختگان» میزان واردات از ۳ اقتصاد بزرگ اروپایی پس از انعقاد برجام را بررسی می‌کند

اتوبان یک‌طرفه برجام به نفع اروپا

۹۶ بهترین سال برای تجارت خارجی سه کشور بوده است، البته به نفع آنها. به‌طوری‌که در این سال صادرات آلمان ۲۱/۵ درصد، صادرات فرانسه ۸۴ درصد و صادرات انگلیس ۱۶۷ درصد رشد داشته‌است. گرچه کالاهای اروپایی نسبت به مشابه چینی خود بسیار با کیفیت هستند، اما این اقلام جزء کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌ای که مواد اولیه بخش‌های مختلف صنعت را تأمین می‌کنند، نیستند، بلکه بخش قابل‌توجهی از این اقلام، جزء اقلام لوکس، غیرضروری یا دارای مشابه داخلی چون سرکه خوراکی، اره دستی، غربال و الک دستی، سبد و حصیر بافته‌شده، انواع شامپوها، انواع صابون، ساعت دیواری، دستکش، انواع توپ ورزشی، جوهر خودکار، سر بطری، استارتز مهتابی، حشره کش، مکمل‌های غذایی و مواردی از این‌دست است که تولید این محصولات در داخل نیاز به تکنولوژی بالاندارد و واردات آنها، ته‌مانده صنایع کوچک را هم می‌تواند در ریل ورشکستگی بکشاند. به این جهت برخلاف قواعد اقتصادی که در مبادلات تجاری بین اقتصادهای پیشرو و اقتصادهای در حال رشد، جذب و انتقال تکنولوژی و سرمایه‌گذاری صادرات محور را به دولت‌هایی مانند ایران توصیه می‌کنند، بخش قابل‌توجهی از صادرات سه عضو اروپایی ۵+۱ به ایران، عمدتاً بر کالاهای مصرفی متمرکز شده‌است.

اما یک‌باره در هنگام شدت گرفتن تحریم‌های ظالمانه دو سال ۹۰ و ۹۱ دست‌خود روسازان ایرانی را حنا گذاشت و به این جهت خودروسازی کشور دچار افت تولید و کیفیت تولیدات خود شد. به این دلیل کاهش وابستگی به فرانسه در زمینه‌هایی چون خودروسازی ماحصل تجربه یک دهه اخیر تجارت خارجی ایران و فرانسه است که باید از آن عبرت گرفت.

رشد ۱۶۷ درصدی صادرات انگلیس فقط در سال ۹۶

بررسی آمارهای گمرک ایران نشان می‌دهد بازار مصرف کشورمان برای انگلیس بسیار با اهمیت بوده‌است، به‌طوری‌که حتی از سال ۹۰ به بعد هم که روابط سیاسی ایران و این کشور دچار تنش شد، میزان صادرات این کشور از ۱۴۰ میلیون دلار در سال ۹۰ به ۷۶۹ میلیون دلار در سال ۹۲ رسیده است. این مقدار از صادرات به لحاظ حجمی گرچه رقم قابل‌توجهی برای تجارت خارجی انگلیس نیست، بررسی آمارها نشان می‌دهد بازار مصرف ایران، بازاری نیست که انگلیس بتواند از آن چشم‌پوشی کند، به‌طوری‌که فقط در سال ۹۶ صادرات این کشور به ایران بیش از ۱۶۷ درصد رشد داشته است. بر این اساس میزان صادرات انگلیس در سال ۹۵ حدود ۴۱۲ میلیون دلار بوده است که با بهبود روابط سیاسی و استقرار سفیر این کشور در تهران، میزان صادرات این کشور در سال ۹۶ به بیش از ۱/۱ میلیون دلار رسیده است. بر اساس آمارهای انتهایی گزارش، میزان صادرات انگلیس به ایران در پس‌ابرجام به بیش از سه برابر رسیده است.

از واردات کنتور گاز تا نان خشک از آلمان

بررسی داده‌های آماری گمرک ایران مطالب قابل‌تأملی را نشان می‌دهد که جزئیات آن در جدول پایانی قابل‌مشاهده است. بر اساس این جدول، ارزش پولی واردات برخی اقلام از فرانسه در سال ۹۶ به این شرح است:

مکمل‌های غذایی ۱۶۲/۵ میلیارد، توتون و تنباکو ۱۴۴/۵ میلیارد، انواع شامپوها ۳۲/۶ میلیارد، انواع موم حشرات ۹/۲ میلیارد، انواع حشره کش

لیست برخی از اقلام غیر ضروری با لوکس وارداتی از آلمان		
نوع کالا	وزن (کیلوگرم)	قیمت خرید (تومان)
مکمل‌های غذایی مایع (نوشیدنی)	۲۰۰۲۰۰۰۲	۱۶۴۰۴۹۷۵۶۲۹۲۲
توتون و تنباکو	۳۶۰۴۰۷۸۰۰۰	۱۴۴۵۲۳۳۶۴۸۶۱
شامپوها	۹۹۱۶۰۱۳۰	۳۳۶۱۶۷۰۳۸۷۷
انواع موم حشرات (زنبور عسل و...)	۴۴۲۵۸۰۵۸	۹۳۳۲۰۰۳۳۷
حشره‌کش‌ها	۸۸۰۱۱۰۰۰	۸۴۲۰۲۱۵۳۱۵
رژب	۴۳۷۰۳۷۰	۴۵۶۰۲۳۰۱۸۹
مداد، مدادتراش و پاک‌کن	۳۲۳۳۸۳۲	۱۰۹۱۱۶۱۰۱۸۲
صابون حمام و دستشویی	۶۲۸۸۶۶۲	۱۰۳۶۵۹۳۰۲۵۵
سر بطری و سرویس پلاستیکی	۸۳۸۴۱۳۸	۱۰۱۸۳۰۷۲۵۰۲۴۹
کنتور گاز	۳۱۳۸۰۳۱۳	۳۰۷۵۳۰۵۰۶
در و پنجره آلومینیوم	۲۸۶۰۲۸۶۰	۲۹۸۰۴۹۵۰۰۹۴
استارتز مهتابی	۴۱۲۸۴۱	۲۴۴۰۹۷۷۰۲۴۴
جوهر خودکار	۶۱۷۶۶۱	۱۷۱۰۰۷۵۰۹۲۴
دستکش کارگری و صنعتی	۹۵۵۱۰۰۹۵۵	۱۵۴۰۵۵۳۰۴۰۲
سرکه خوراکی	۳۳۷۲۳۲۳	۹۴۰۹۶۳۰۵۱۰
آبپودن الک	۳۴۵۲۴۴۳	۹۴۸۱۲۰۹۹۲
تراز بنایی	۹۸۶۱۰۹۸۶	۶۹۵۹۸۰۰۲۱
چکش و پتک	۳۳۱۲۳۱	۶۵۷۰۶۰۳۹۳
نان خشک و ترد	۲۷۰۱۵۰۲۷۰	۶۴۰۲۴۰۴۵۲
راکت برای تنیس روی میز	۲۵۸۱۰۲۵۸	۴۸۰۹۷۴۰۵۴۲
اره دستی	۷۱۰۱۰۷	۱۹۰۴۴۷۰۱۱۹
توپ فوتبال، بسکتبال، والیبال و هندبال	۵۰۵۰	۸۰۲۱۳۰۹۶۴
الک و غربال دستی	۹۲۹۲	۷۰۴۵۲۰۴۷۲
کیسه‌خواب	۳۸۴۳۸	۶۰۵۷۷۰۴۰۴
ساعت‌های دیواری غیربرقی	۱۲۳۱۲۳	۳۰۳۰۳۰۶۱۵

حدود ۱۴ روز دیگر (۲۲ اردیبهشت برابر با ۱۲ می) قرار است رئیس‌جمهور آمریکا درباره تعلیق تحریم‌های هسته‌ای ایران تصمیم بگیرد. منابع خبری می‌گویند دیدار اخیر صدراعظم آلمان و رئیس‌جمهوری فرانسه با ترامپ با متقاعد کردن آمریکایی‌ها برای حفظ برجام بی‌ربط نیست. بر این اساس، ارزیابی‌های اقتصادی نیز سهم‌خواهی غربی‌ها برای حفظ برجام را توجیه می‌کنند، به‌طوری‌که در سال ۱۳۱۰ هم‌زمان با اوج گیری تحریم‌های ظالمانه، میزان مبادلات تجاری ایران و ۲۸ عضو اتحادیه اروپا به حدود ۶ میلیارد یورو تنزل یافته بود که این میزان در سال ۲۰۱۷ به ۲۱ میلیارد یورو رسیده است. در گزارش «فرهیختگان» که تحولات رشد صادرات سه عضو اروپایی گروه ۵+۱ به ایران بررسی شده است، آمارها نشان می‌دهند در پس‌ابرجام صادرات آلمان به ایران بیش از ۱/۵ برابر، صادرات انگلیس به ایران بیش از سه برابر و صادرات فرانسه به ایران نزدیک به ۲/۵ برابر افزایش یافته است. بر این اساس، سال

رشد ۱/۵ برابری صادرات آلمان در پس‌ابرجام

بررسی داده‌های گمرک ایران نشان می‌دهد پس از امضای توافقنامه هسته‌ای بین ایران و کشورهای گروه ۵+۱ میزان صادرات آلمان به کشورمان رشد قابل‌توجهی داشته است، به‌طوری‌که میزان صادرات این کشور بارشده ۳۹ درصدی از ۱/۸ میلیارد دلار در سال ۹۴ به بیش از ۲/۵ میلیارد دلار در سال ۹۵ رسیده است. همین روند در سال ۳۹۶ نیز صادق است، به‌طوری‌که صادرات آلمان به ایران بارشده ۲۱/۲۶ درصدی، از ۲/۵ میلیارد دلار سال ۹۵ به بیش از سه میلیارد دلار در سال ۹۶ رسیده است. به این ترتیب صادرات آلمان در پس‌ابرجام بیش از ۱/۵ برابر رشد داشته است.

رشد ۲/۵ برابری صادرات فرانسه در پس‌ابرجام

صادرات فرانسه به ایران گرچه طی سه سال اخیر روندی صعودی داشته، در دو سال ۹۰ و ۹۱ به ترتیب ۴۸ و ۳۹ درصد نسبت به سال قبل از خود، کاهش داشته است، به‌طوری‌که میزان صادرات این کشور از ۱/۸ میلیارد دلار در سال ۹۰ به ۹۲۹ میلیون دلار در سال ۹۱ و ۵۶۰ میلیون دلار در سال ۹۲ در سال ۹۲ رسیده است. این روند گرچه در سال ۹۳ رشد مثبت کمتر از دو درصد داشته، در سه سال اخیر رشد قابل‌توجهی داشته است، به‌طوری‌که میزان صادرات فرانسه به ایران از ۵۷۰ میلیون دلار در سال ۹۳ به ۷۶۰ میلیون دلار در سال ۹۴، بیش از ۹۵۵ میلیون دلار در سال ۹۵ و نزدیک به ۱/۸ میلیارد دلار در سال ۹۶ رسیده است که به ترتیب رشد ۵۰۰۳۳ و ۸۴/۵ درصدی را در سه سال اخیر نشان می‌دهد.

به این ترتیب می‌توان گفت سال ۹۶ بارشده ۸۴ درصدی صادرات فرانسه به ایران، سال بسیار خوبی برای طرف فرانسوی بوده است. اگر چه در دو سال ۹۱ و ۹۲ فرانسوی‌ها بیش از سایر کشورهای اروپایی مبادلات تجاری خود را با ایران کاهش داده‌اند، این نکته از این جهت با اهمیت است که به‌رغم اینکه ایران در دهه‌های اخیر طرف فرانسوی به‌ویژه در خودروسازی سودهای کلانی در بازار ایران به دست آورده بود،

لیست برخی از اقلام غیر ضروری با لوکس وارداتی از فرانسه		
نوع کالا	وزن (کیلوگرم)	قیمت خرید (تومان)
شامپوها	۲۳۰۱۰۷۲۷	۱۰۷۲۷۰۲۳۰
مکمل غذایی	۴۵۶۱۴۴	۲۲۰۷۹۰۲۹۰۲۲۴۵۰
رژلب	۲۸۰۱۵۰۲۸۰	۳۰۳۵۵۰۱۵۹۰۹۳۹
تیغ سلمانی و خودتراش	۸۹۰۳۳۸۹۰	۱۰۸۹۲۰۸۶۵۰۱۸۶
فندک جیبی	۹۲۴۳۶۹۲۴	۱۰۸۶۹۰۸۳۳۰۰۷۰
صابون حمام و دستشویی	۲۷۲۱۵۰۲۷۲	۸۳۳۰۱۵۲۰۰۱۶
بیسکویت	۳۱۰۳۶۰۳۱۰	۵۴۶۰۹۶۰۹۶۹۹
راکت تنیس	۳۱۷۳۵۵۰۴۸۳۵	۳۵۵۰۴۸۳۵۰۳۳۱۷
چسب زخم و...	۴۱۴۱۰۵۱۴	۳۳۷۰۱۰۵۷۸
شیرآلات حمام و دستشویی	۳۸۱۰۳۸	۶۶۰۳۲۱۰۸۱۶
شال، دستمال‌گردن، چادر و روسری	۱۴۱۷۴۱	۴۰۰۲۸۷۰۰۵۵
دفترچه مشق	۲۷۰۱۲۷۰	۱۰۷۵۰۸۵۵۲۲
شانه، گیره زلف و مه‌انداز آن	۱۹۳۱۰۱۹۳	۱۶۰۷۳۳۰۱۳۱
تشتک از فلز معمولی	۷۵۲۷۵	۱۳۰۰۸۰۰۰۹۸
دستمال مرطوب بهداشتی و آرایشی	۲۲۱۲۲۱	۱۱۰۲۶۸۰۵۵۸
سبد و حصیر بافته شده	۱۵۰۱۵۰	۳۰۵۲۷۰۰۸۳
کراوات، پاپیون و دستمال‌گردن	۳۹۳۹	۱۰۸۹۷۰۴۱۰
حشره‌کش‌ها	۱۰۱۰	۷۲۰۵۷۸

لیست برخی از اقلام غیر ضروری با لوکس وارداتی از انگلیس		
نوع کالا	وزن (کیلوگرم)	قیمت خرید (تومان)
مکمل غذایی	۱۵۳۳۳۱	۴۱۰۴۴۰۵۰۰۰۰۰۰
سر بطری	۱۰۳۶۱۵۰۱۰۳۶	۱۰۹۸۰۰۰۲۰۰۵۳
مدادتراش و تیغه آن	۶۶۸۱۰۴۶۸	۶۱۹۰۸۷۵۰۳۹۶
مسواک	۱۰۱۱۸۰۱	۲۸۱۰۴۰۷۰۹۸۵
مواد آرایشی ناخن و...	۲۴۱۵۰۰۲۴	۲۵۶۰۱۲۴۰۴۹۳
روغن موتور	۷۱۳۳۷۱۳	۲۵۴۰۸۱۵۰۰۸۸
شامپوها	۳۰۳۲۳۰۳۲	۲۰۶۰۷۶۴۰۱۲۰
رژلب	۹۶۴۹۶۴	۶۵۰۶۶۴۰۶۰۲
شیرآلات حمام و دستشویی	۵۸۴۵۸۴	۴۵۰۲۲۵۰۱۶۱
گریس	۶۲۳۶۲۳	۴۰۰۶۷۱۰۵۰۳
چای سبز	۶۶۸۳۰۰۶۶۶	۲۰۰۶۶۶۰۵۵۵
مجسمه و سایر اشیاء تزئینی	۶۱۰۶۱۰	۷۰۷۲۲۰۰۸۲

اقلام به شرح زیر است:

واردات ۱۲۱ میلیاردی جو غیر بذر، واردات ۱۲/۷ میلیاردی جوجه یک‌روزه، واردات ۴۱/۴ میلیاردی مکمل‌های غذایی، واردات نزدیک به دو میلیاردی سر بطری، واردات ۶۲۰ میلیون مبادتراش، واردات ۲۸۱ میلیون مسواک، واردات ۲۵۵ میلیون مواد آرایشی ناخن، رژلب، گریس، چای سبز، تلفن رومیزی، مجسمه تزئینی و... (همگی به تومان).

در شرایط بحران ارزی واردات چسب زخم و دفتر مشق چه توجیهی دارد؟

بر اساس آنچه در مطالب بالا آمد، میزان صادرات سه کشور اروپایی عضو گروه ۵+۱ شامل انگلیس، آلمان و فرانسه با وجود کاهش قابل‌توجه در دوره تحریم، در سال‌های اخیر و به‌عبارتی دیگر در پس‌ابرجام رشد نسبتاً قابل‌توجهی داشته است. در این میان گرچه تولیدکننده داخلی (در واردات کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای) و مردم، مصرف کالای تولید اروپا را به کالاهای بی‌کیفیت چینی ترجیح می‌دهند، نکته قابل‌توجه رشد واردات کالاهای غیرضروری، لوکس و دارای مشابه داخلی است.

واردات اقلامی چون خودتراش، شانه، الک و غربال و مواردی از این دست نه تنها در شرایط بحران ارزی اخیر قابل‌توجه نیست، بلکه به جهاتی نیز شبیه طنز است و عمق فاجعه سیاستگذاری دولت در واردات را نشان می‌دهد. در این بین شاید بیراه نباشد دولت دوازدهم که بحران ارزی اخیر را تجربه کرده است، از تجربه تلخ بحران ارزی سال‌های ۹۰ و ۹۱ درس گرفته و واردات ۱۵۰۰ قلم کالای اولویت ۱۰ را که دولت دهم ممنوع کرده بود، دوباره ممنوع کند. شاید توجیه دولت این باشد که تعرفه این کالاها را در جهت حمایت از تولید و کالای ایرانی بالا برده است، اما اگر این مورد واقعیت داشت، نعمت‌زاده وزیر صنعت و معدن دولت یازدهم، سال گذشته فهرستی از ۸۰۰ قلم کالا را برای ممنوعیت واردات آنها به دولت ارائه نمی‌داد.

وضعیت صادرات آلمان به ایران طی سال‌های ۱۳۹۰-۹۶				
سال	وزن (ک.گ)	ارزش ریالی	ارزش دلاری	تغییرات سالانه ارزش صادرات به ایران (درصد)
سال ۱۳۹۰	۷۲۶۸۹۷۰۲۵۳	۳۷۰۱۴۳۴۵۰۷۰۹۶۱	۳۴۳۰۳۹۸۷۲۴	-
سال ۱۳۹۱	۱۰۳۸۰۴۱۲۰۳۴۹	۴۳۶۰۱۰۷۵۵۰۵۷۳۰	۲۸۳۳۳۷۸۰۱۱۴	-۱۷۰۵۲
سال ۱۳۹۲	۵۸۳۰۶۹۷۰۲۴۲	۵۶۸۸۸۵۵۵۲۶۴۷۷	۲۰۲۹۳۶۸۰۰۳۳۳	-۱۹۰۰۵
سال ۱۳۹۳	۱۰۳۹۹۰۴۰۴۰۰	۶۴۳۹۴۰۱۱۱۰۱۸۲۰۳۴۶	۲۰۵۴۰۴۹۰۱۱۷	۷۰۰۱
سال ۱۳۹۴	۶۰۸۸۱۰۴۴۱	۵۳۷۰۶۳۳۷۴۲۱۰۶۲۲	۱۰۸۲۲۰۳۹۹۶۷	-۵۷۰۷۵
سال ۱۳۹۵	۹۷۰۵۱۹۰۲۳۴	۷۹۵۰۲۰۲۷۸۰۳۸۰۱۲۶	۲۰۵۳۳۰۲۰۰۲۳	۳۹۰۰۲
سال ۱۳۹۶	۱۰۵۷۲۵۰۴۹۱	۱۰۵۲۵۴۵۹۶۸۱۰۷۸۷	۳۰۰۷۲۰۰۶۹۰۳۶۰	۲۱۰۱۶

وضعیت صادرات انگلیس به ایران طی سال‌های ۱۳۹۱-۹۶				
سال	وزن (ک.گ)	ارزش ریالی	ارزش دلاری	تغییرات سالانه ارزش صادرات به ایران (درصد)
سال ۱۳۹۰	۷۰۲۸۷۰۴۲۹	۱۵۱۶۸۰۱۵۶۱۰۰۰۶	۱۴۰۰۶۲۰۰۸۱	-
سال ۱۳۹۱	۶۸۸۰۴۴۵۰۲۶۶	۷۸۷۱۰۲۴۳۰۹۴۵۰۱۹۱	۳۹۹۰۲۲۷۰۶۴۶	۱۸۵۰۰۴
سال ۱۳۹۲	۱۰۴۵۱۰۳۵۰۲۵۹	۱۹۰۱۲۰۰۲۷۰۰۰۹۹۵۸۷	۷۹۹۰۱۳۵۰۰۲۷	۹۲۰۶۶
سال ۱۳۹۳	۱۰۷۵۳۰۷۶۱۰۱۵۷	۱۶۶۴۱۰۰۷۶۱۳۸۸۰۳۹	۶۲۵۶۴۱۰۰۵۵	-۱۸۰۶۶
سال ۱۳۹۴	۱۰۶۰۹۱۷۰۰۷۶	۱۰۰۴۹۷۰۱۹۹۷۰۳۵۴۸	۳۵۷۴۷۶۰۱۶۴	-۴۴۰۸۶
سال ۱۳۹۵	۱۰۱۴۶۶۰۰۲۵۱	۱۲۸۲۸۸۹۶۰۱۳۲۰۱۵۲	۴۱۲۰۳۳۰۳۷۷	۱۵۰۳۵
سال ۱۳۹۶	۳۰۰۴۷۶۳۵۰۱۸۸	۳۷۴۱۱۰۱۳۳۰۰۰۲۱۰۷۴۵	۱۰۱۰۳۷۱۵۸۹۴	۱۶۷۰۶۸

وضعیت صادرات فرانسه به ایران طی سال‌های ۱۳۹۰-۹۶				
سال	وزن (ک.گ)	ارزش ریالی	ارزش دلاری	تغییرات سالانه ارزش صادرات به ایران (درصد)
سال ۱۳۹۰	۱۵۷۰۴۶۶۰۰۰	۱۹۶۰۴۰۱۴۰۰۸۶۵۰۰۸۹	۱۰۷۹۶۵۸۵۰۶۲۷	-
سال ۱۳۹۱	۷۰۲۸۷۰۴۲۹	۱۴۰۳۵۸۴۰۰۰۸۴۶۳۷	۹۲۹۰۴۴۳۸۷۷	-۴۸۰۲۷
سال ۱۳۹۲	۵۰۰۱۵۲۰۰۰	۱۳۰۷۴۲۴۱۱۰۰۸۷۲۲	۵۶۰۰۳۵۱۰۰۷۰	-۹۹۰۷۲
سال ۱۳۹۳	۹۶۰۹۸۸۰۳۱۲	۱۴۰۹۴۴۵۸۷۰۰۸۰۱۸۸	۵۷۰۰۸۳۲۰۹۰۵	۱۸۹
سال ۱۳۹۴	۹۶۰۹۸۸۰۳۰۱	۲۲۰۵۷۲۷۵۳۰۰۷۷۴۱۳	۷۶۰۰۰۸۴۳۰۰۴۵	۳۳۰۳۶
سال ۱۳۹۵	۱۱۴۰۵۲۰۰۶۳	۲۹۹۰۰۰۶۹۳۰۱۸۷۰۱۹۷	۹۵۵۰۷۲۴۰۷۱۱	۲۵۰۶۴
سال ۱۳۹۶	۱۴۷۸۷۶۵۶۱	۶۰۰۴۳۸۰۱۵۲۰۷۲۰۰۵۵۵	۱۰۷۶۳۴۹۶۳۲۱	۸۴۰۵۲

